

Oulu 21.12.1970

P A N U :

HOPEAKUUSI – "SAKSAN" KUUSI

On yllättävän hiljaista, On sydänsunnuntai (vrt. sydänyö). Jou-lurauhottomuus on hetkeksi hellit-tänyt, on mieli lämmin hellä, vaika tiedänkin, että se alkaa uudelleen ennen tämän jutun ilmesty-mistä.

Perheväki on joulumetsässä kolmen naispolven voimalla. Naiset kuusta hakemassa – no, koko ajanhan puhutaan, että rooliijaosta ja rotusyrjinnästä on päästävä. Itse asiassa naistemme metsämarsi- si johtuneet siitä, että naapurilehti äskettäin teki useimmista joulu-kuusenkoristelijoista varkaita tode- tessaan, että joulukuusen ottami- nen toisen maalta on... ei sitä viitsi näin joulun alla toistaakaan. Myös varastettuun tavaraan ryhty- minen voi viedä linnan, jossa ei kreivien häitä tanssita. Ja kuka tietää, mistä ne kaikki torikuuset- kin ovat kotoisin. Siksi meidän ah- keratliisat nousivat omnibussiin ja ajoivat kesäkodin kuuluville. Näen henkeni silmin, kuinka he juuri marsivat sahoinen, kirveineen liiterin taakse, mutta... suljen henkeni silmät, sillä se kaunis kuusi ottaa hieman sytämelle...

Vuosikymmeniä sitten kuulin perheessäni kerrottavan tarinaa "kuvernöörin kuusesta". Vaikka tietenkin olen sen jo joskus kerto- nut, niin haitanneeko tuo. Oli muu- an saksalainen perhe, jonka kama- rikuntaan kuului mm. kaksi taval- lista vilkkaampaa miehenalkua. Ensimmäinen joulu summassa sa- riolassa lähestyi, Weihnachten... pcjat siis asialle. Kauan eivät Frit- zit ja Maxit viipyneetkään, ja mikä riemu, kun olivat löytäneet niin ih- meen kauniin kuusen, se kimalteli jo koristelemattakin, niin että o' Christ' baum schön! Mutta mutta, kasvaako kaukaisessa pohjolassa- kin tällaisia ihania kuusia, tämä- hän on, on aivan hopeanvälkehti- vä, wie eine richtige Silbertanne, mutta – sehän onkin SAKSANJA- LOKUUSI. Hei, Fritz ja Max, mistä ihmeestä te tämän? Pojat selittivät innokkaasti. Ei heidän ollut tarvin-

nut mennä kauaskaan, kirkon taak- se, siinä on se patsaspuisto, sitten metsää sen ison talon takana. Mi- nusta tuntuu, että jo siinä vaihees- sa Papa sanoi donnervetter. Myö- hemmin sitten selvisikin, että kau- nis saksankuusi todellakin oli kaa- dettu kuvernöörin puistosta.

Tule, joulu kultainen. Näen pu- naista, joka kerta kun tuon luen, yli sivun, vaikkei se aina olekaan punaisella. Kilisee, kilisee, mutt'ei suinkaan kulkuset, vaan nikkeli- markat ja kimmetää kullan kylmä pinta. Oikeaa tunnelmaa lähdin et- simään ja löysin kanssa. Paikka oli keskuskoulu, jossa pienimmillä kansakoululaisilla oli kuusijuhlan- sa. Siitä oli puhuttu, oli. Minäkin jo melkein osasin sen hiutaleleikin, jolla kaikki alkoi. Kaukaa, hyvin kaukaa nousi mieleen tunnelmalli- sia muistikuvia ensimmäisestä oman koulun joulujuhlasta, hie- man haikeita ehkä sen takia, että hyvin muistan, miltä tuntui, kun olin ainoa vekara, joka en päässyt mukaan kuoroon, jonka muodosti- vat kaikki muut lapset. Minulla ei ollut ääntä. Itse asiassa kai oli niin, että minulla ei ollut "korvaa". Enhän minä sitäpaitsi silloin jou- luna osannut vielä kieltäkään, mi- kä saattoi olla yhtä suuri syy. Poi- ka-parkaa ilman ääntä, korvaa ja kieltä. Koulu oli nimittäin Oulun ruottalainen kansakoulu, jossa aloitin jatkuvasti vaikeiksi oscitta- tunteet kieliopintoni.

Keskuskoulun suuressa salissa oli joulujuhla. Esitettävänä oli esiintyjäin ikä huomioon ottaen suuri raamatunhistoriallinen näy- telmä, kokonainen panoraama Jee- suksen syntymästä, oli paimenet kedolla, itämaan tietäjät, kohtaa- miset Beetlehemissä, oli täh- det tummalla taivaalla ja – tekni- kan aikaa kun elämme – vilkkuva ennustähti. Oli valkoiset enkelilap- set ja oli valojen yltäkylläisyyttä. Lapset lauloivat kirkkain äänin, yksin ja kuorossa. Koko moni- kuvaomainen näytelmä sujui pienim- mittäkin rikkeittä, niin hienosti, et-

tä ammatillisillakin olisi voinut tulla tippa silmään. Siinä talossa osataan, osattiin Pienten sydänten aikana, osataan tänäkin päivänä.

Alkuun päästyäni kävelin suo- raan Tipalaan, jossa tonttuilu jo oli alkamassa. Arvelin että siinä minä menen joukossa kuin muut- kin, tonttu sinne tai tänne. Rehto- rikin oli tonttuna, punainen piippa- lakki päässä. Sanoi, että tällaisia me nyt olemme, mihin minä tie- tenkin, etten minä nyt sentään ihan noin tontun näköinen ole. Mutta jo sitten pit nauraa, nauraa ja itkeä, että paperinenäliina kas- tui. Kuvitelkaa, että kahdeksan vakaisaa lehtoria, rouvia ja neite- jä, hyppii hilpeän tonttuleikin, niin että hippulat vinkuu Ensin minä nauroin niille opettajille, sitten nau- roin sille kun se huvitti niitä lapsi- sia niin mahdolltomasti. Mehän tömistimme uusiksi koko hyppe- lyn ja nauroimme vielä toisellakin kerralla Entä sitten tiernapojat, joissa oli yksi tyttökkin mukana, opettajia kaikki, vaikka yksi lehto- ri yrittikin vähän tonttuilla. Kerras- saan omituinen juhla, sillä opetta- jat olivat valmistaneet vielä kol- mannenkin suuren ryhmätön, jou- luaaton Seitsemästä veljeksestä Voi, veljet, sitä riemua lehtoreiden lyödessä sylipainia, että venttä holl, housut puttoo. Tämän mies- vouttoisen idean äiti myhäili tyyty- väisenä sivussa ja kastor-kiuas ki- hisi, kun eeronpakana, ketterä kuin suoraan Kiven sivuilta, löi joululotta kiville.

● Kiitos, lapset (!) joulutunnel- mista, hartaista niin kuin hauskois- takin. Kun Joulumme nyt kohta kuitenkin on mikä on, yhtykäämme vakavoituen Aune Vitkan, nykyisen Mäkiskän, epäsovinnaiseen joulu- runoon Ei se ole pikkujoulu, josta 6.nnessa Kalliossa Herran vuonna 1970 saamme lukea: "– anna meil- le anteeksi/ että yhä laulamme näin/olut ja viinilasien ääressä/ Sinun Poikasi syntymäpäivänä."

Tule, joulu kultauksittal